

Luč, ki sveti v temi

Noč vojne zagrinja obzorje človeštva. Zmeda in tema se polasča duhov. Tema strahu in nemira, tema brige in stiske, tema pomanjkanja in trpljenja, tema dvoma in negotovosti o bodočnosti. Nekatere narode je ta tema že docela zagrnila. Hladen dotik njenih mrkih kril pa čutijo tudi tisti narodi, nad katerimi še ni švignila vojna s svojim krvavim bičem.

V temi se je težko znajti. Človek nehoti ustavi svoj korak. Nekaj korakov še morda stori tipaje okoli sebe, potem obstoji kakor prikovan na zemljo. Njegovo oko željno hrepeni po žarku svetlobe, ki bi razsvetlilo morečo temoto. Na vse strani se ozira, vse zavese odgrinja, vsa okna odpira, ali ne bi moral prišel od kod rešilni pramen svetlobe.

Tudi duhovno oko človekovo hrepeni po luči. Če je človeku njegova zemeljska pot zastirta v meglo, da ne vidi izhoda; če se pred njim nakopiči toliko stiske in trpljenja, da ne spozna ne vzroka ne smotra, mu lega mrak v dušo. In človek se ozira okoli sebe in išče, od kod bi se zasvetil žarek, ki bi mu posijal v dušo ter mu razpršil temo dvoma in obupa.

Temu naravnemu hrepenenju človekovemu je ustregel sam Stvarnik, ki mu je prižgal dvojno luč: razuma in nadnaravnega razodetja. Beseda božja je luč, ki sveti človeku na poti življenja, varujoč ga kvarnih stranspotov in kazoč mu ob vseh dogodkih, ki se dogajajo, in vseh udarcih, ki ga zadevajo, pravi vzrok in končni cilj. Glavni glasnik te besede je Kristusov namestnik na zemlji, rimski papež. Pij XII. se je pokazal pravega vodnika na težkem potu, ki ga mora sedaj hoditi človeštvo. Dvignil je svoj svareči glas, ko so se razmere v Evropi vedno bolj zapletale ter drvele v vojno katastrofo. Ko se je že razvil vojni požar, se je neprestano trudil in se trudil, da bi ga, kolikor mogoče, ublažil in omejil. Pretekli teden je imel o priliki svojega godu — na praznik sv. Evgenija — pred kardinalni govor, poln pomenljivih besed.

Evropa, tako je poudaril sv. oče, tista Evropa, ki jo je določila božja Previdnost za zibelko krščanstva omike, je postala pozorišče ubijanja, strahotnega uničevanja in neizmerne naravstvenega propada ter največje gospodarske stiske in zmede na verskem, moralnem in idealnem področju, ki sedaj sega tudi preko Oceana in grozi, da uniči »so duhovno in naravstveno dediščino narodov.

Spričo teh strašnih dogodkov dvigamo svoje oči k nebu in prosimo Boga, naj se usmili

človeštva, ki je med seboj ločeno po najboljši nasprotujočih idejah in interesih, po neizmernem sovraštvu maščevanjaželjnosti in norosti medsebojnega uničevanja. Klanjajoč svojo glavo pred nedoumljivimi sklepi božje pravičnosti hkrati izjavljamo, da smo svetovali narodom in njihovim vladarjem, naj izberejo pot, ki vodi k miru po spoštovanju vsega, kar je vsakemu narodu najdražje po zahtevah pravičnosti.

Prav v tem je razlog vojne, ker so vladarji narodov rajši kakor da bi izbrali pot mirne ureditve svetovnih vprašanj na podlagi pravičnega, častnega in njihovi veliki odgovornosti pred Bogom in ljudmi ustrežajočega sporazuma izbrali silo. Cilj vsake vojne pa ne more biti drug, kakor da se — po besedah sv. Avgušтина — doseže mir. To mora tudi imeti pred očmi vsaka vojskujoča se stranka, in sicer tisti pravični in trajni mir, ki bo zadovoljil vse upravičene zahteve in želje narodov.

Medtem pa rotimo obe vojskujoči se stranki, da ne pozabijo, da je treba tudi v vojnem stanju spoštovati najosnovnejše zahteve človečnosti, ki se predvsem tičejo onih, ki se ne vojskujejo. Z žalostjo moramo namreč ugotoviti, da se z nedolžnimi ravna v največjem nasprotju z božjimi in človeškimi naravstvenimi postavami. Spričo človeške slabosti je to razumljivo, čeprav neopravičljivo, če se godi od strani posameznikov. Nikakor pa ne gre, da bi se take stvari godile z odobravanjem ali pa celo po pobudi javne oblasti.

Predvsem so nam pri srcu narodi, ki so podvrženi ali pa kako drugače proti svoji volji zavlčeni v sedanjo vojno. Nova oblast se naj zaveda, da morajo njene odredbe biti v skladu z določbami naravstvene postave in prava. Čim več držav je, ki so izpostavljene nevarnosti, da pridejo pod tujo oblast, tem bolj si mora novi oblastnik prizadevati, da so njegove odredbe v skladu z mednarodnim pravom, odnosno z naravnim pravom sploh. Predvsem mislimo pri tem na spoštovanje življenja, časti in lasti posameznika, na spoštovanje družine in njenih pravic, na svobodo verskega prepričanja in bogoslužja ter na spoštovanje narodnega jezika, šolstva in kulture.

Zmeda, ki je vladala pred vojno ter se med vojno povečala, je polna duhovne in moralne nevarnosti, ki jo v svoje svrhe porablja brezboštvo in najrazličnejše zmote. Zato je baš v vojni treba tem bolj udeleževati krščanstvo, ki je edini pravi voditelj sredi zmot, da bi se človeštvo povrnilo k duhovnemu zakladu krščanske vere. Zato imajo kristjani dolžnost, da se ne vdajo malodušju, da ne izgubijo poguma in da dokažejo svoje krščanstvo prav v stiski na še bolj učinkovit in goreč način. Saj se more in mora kristjan izkazati za kristjana najbolj ravno v najhujših časih.

Na koncu je papež opomnil vernike, naj ne prenehajo moliti, da bi se sredi tolikih ruševin in solz odprla pot k veličastnemu templu miru, zgrajenemu na neporušnem temelju pravice.

Po Jugoslaviji

Hrvatsko jubilejno leto. Hrvatje obhajajo 1300 letnico prvih zvez hrvatskega naroda z rimskim papežem. S svojim vstopom v katoliško Cerkev so Hrvatje stopili v krog kulturnih evropskih narodov. Ta obletnica v resnici zasluži, da jo hrvatski narod obhaja z vsó slovesnostjo. Katoliška Hrvatska je v to svrhu izdelala podroben program, čigar točke so se že začele izvajati po raznih krajih. Pokazati hočejo svojemu narodu in svetu, kaj je katoliška Cerkev na raznih področjih kulture storila v hrvatskem narodu in za narod. Kot ena izmed najbolj bistvenih točk jubilejnega programa je predvidena duhovna obnova hrvatskega ljudstva po načelih životvor-

nega katolicizma. V to svrhu se je zagrebški nadškof dr. Stepinac v imenu ostalih hrvatskih škofov obrnil na Apostolsko Stolicu v Rimu, da se za to jubilejno proslavo podeli popolni odpustek. Na to prošnjo je odgovoril državni tajnik rimskega papeža kardinal Maglione s svojim pismom zagrebškemu nadškofu dne 12. maja 1940, da je papež Pij XII. zaproseni izredni jubilejni odpustek dovolil. Pogoj tega popolnega odpustka so: spoved, sv. obhajilo, dvakratni obisk kakšne stolne ali župnijske cerkve v Jugoslaviji v dobi od dne 29. junija 1940 do 29. junija 1941 in molitev predpisanih molitvic na čast presv. Rešnjemu Telesu in Materi božji Mariji ter na namen

Kako živi lastavica. S svojim hitrim in neprestanim letanjem in svojo veliko skrbjo do mladičev nas lastovke privabljajo, da jih kaj radi opazujemo. V poletju jih vidimo, kako od ranega jutra hite in iščejo hrane zase in za svoje mladiče. Njihovo dnevno delo je ogromno. Ugotovili so, da par lastovic prinese v teku ene ure v gnezdo 20krat hrano. V enem dnevu prinesejo 640 krat. Če vsaka ptica prinese vsakokrat enega komarja ali muho, je to že 640 komadov. Samo stari pojedó dnevno gotovo do 600 škodljivih žuželk. Dnevna potreba lastovičje družine znaša potemtakem 1840 žuželk. Na mesec bi to zneslo 55.200, a vse leto 180 tisoč žuželk. In to samo ena družina! Če bi v

V rdečem »raju« ...

Roman iz sovjetskega kmetkega življenja

*

23

Klavs ga je molče poslušal. Malo prej so ga konjeniki, ki so bili poslani k reki, da bi preiskali obalo, obvestili, da so iz vaškega pristanišča izginili vsi čolni in on se je sedaj vznemirjal radi bega mnogih Baltičanov proti Romuniji. Ni želel, da bi v Moskvi doznali za upor v Balti, ker bi ga izvršilni odbor gotovo poklical na odgovornost, zakaj ni v krvi zadušil upora. Kaj je smrt treh ljudi, ko bi morali biti vsi postreljeni!

Čim bolj se je Klavs zamislil v položaj, tem bolj je čutil, kako blizu mu je Balta. Ob drugih podobnih prilikah je dal brez pomišljanja postreliti na tisoče ljudi.

Ko je nehoti izdal svojo bojazen zaradi beguncev, ga je Karanzin skušal pomiriti.

»Tovariš, ne delaj si skrbi,« je dejal. »Voda v reki je že nekaj dni sem tako divja, da ni verjetno, da bi kateri čoln dosegel romunsko stran. Jaz mislim, da nas je Dnjester rešil vseh protirevolucionarjev, ki so hoteli pobegniti.«

»To je domneva, a ne gotovost,« je odvrnil Klavs. »Sicer pa bomo videli. Po povratku v Odeso bom na to-

vornih avtomobilih takoj poslal ribiške čolne in upam, da boš zanje našel ribiče.«

»Bodi brez skrbi! V Balti je dovolj ribičev in jaz bom poskrbel za to, da bodo bolj mehki, kakor so bili doslej.«

»Dobro! Sedaj pojdi po svojih opravkih. V času večerje pa me spet obišči. Morda bom imel zate kaka nova naročila.«

Karanzin je ponižno pozdravil in odšel. Bil je suženjska narava in je mislil, da mora pred mogočnim komisarjem kriviti hrbet.

Klavs je čutil v duši veliko praznoto. Rad bi si ogledal Balto in rojstno hišo, a si ni upal ven. Ni zaupal vase in se je bal, da bo to, kar bo videl, premagalo njegovo prisiljeno boljševiško krutost. Najbolj se je bal srečanja z materjo. Njen ljubeči in bolesten pogled bi raztajal led okrog njegovega srca.

Zamislil se je. V svoji duši je začutil bedo človeka, ki nima več doma.

Prej, ko je govoril s Karanzinom o ribičih, je pred njegovimi očmi oživela preteklost. Videl je ribiče, kako so razpenjali mreže in kako jim je on pri tem večkrat nagajal. Spomnil se je na to, kako je često sedel na obrežju reke in razmišljal o vsakdanjem življenju.

Pri reki je večkrat srečal Natašo, ki je čakala na povratek očeta. Potem je pomagala očetu pri razpenjanju